

Naše civilizace.

(Argus)

II.

Chicago, 2. října.

Souhrn všeho, co jsem v předvedeném naznačil — a nebo aspoň naznačiti se snažil — pozůstává v následujícím: Naše tak zvaná "osvěta" rozdělila práci, čímž tato se musela a musí ustavičně soustřeďovati z lidských rukou na stroje; tím přišla v záhubu drobná řemesla a dříve samostatní řemeslníci se museli proměnit buďto v továrníky a nebo tovární dělníky, buďto ve vlastního strojní a nebo v pouhé jejich obsluhovače, buďto v otrokáře a nebo otroky.

Nemohu ovšem býti sám sobě soudcem, avšak myslím, že to jest samo sebou dosti jasné, tak abych na tom základě mohl dále něco právem budovati.

Povstaly tak "pořádek" vžak se objevuje býti osudným zlem, an zmenšuje v lidstvu počet jedinců samostatných a otrokové masy uvádí v pouhou služebnost jen malé hrstky vlastních strojstva, a protož není divu, že se ustavičně řadí nejrůznějších myšlenek se tomu již věnovalo, a tak povstal veliký počet rozmanitých soustav a systémů, jak by se tomuto propadání povšechného lidstva v bídu dala konečně učiniti přítrž.

Ano, snaha po vynalezení spásných prostředků dosáhla již takového stupně, že není snad ani jediného smrtelníka více, který by se v té smrti vyznal. Jaká to zpusť "theorii", "soustav", a "systémů" a různých "ismů", a se proud oněch zlych následků naší "osvěty rozdělené práce" nějak zastavil! Však čím více se těch doktrín líhne, tím více v tom přibývá zmatku a tmy.

Dle mého mínění však není také divu, že se to vše miji dobrého účinku, jelikož se mi zdá, že se při tom vždy spíše odbočuje dále a dále od přírody, než abychom se k ní hleděli navraceti, z čehož pak povstává ve všech těch soustavách přílišná složitost, umělost a zapletenost, tak že to nelze uvádniti v skutečný život. Mám za to, že bude třeba na těch cestách naší velebedné "osvěty" vlastně zhoula obrátit, bychom se dostali znovu na trochu výsluní.

Co se mne týče, přicházím po třicetiletém pozorování toho problému k uzávěrku, že lidstvo, anebo aspoň národově naši nynější "osvěty", nebudou moci na žádný způsob dojiti jakéhosi nového klidu, jakéhosi spravedlivějšího pořádku v svých massách, dokud znovu nezavrhnuou onu zásadu rozdělení práce z celku své osvěty, tak aby se mohli ponavráťiti zase trochu k přirozenému pořádku "barbarských" práce nerozdělené. Nebť se spekuluje, počítá a mudruje jakkoliv, z "ničeho" se "něco" nikdy nevytvoří — a zrovna tak málo se podaří vyčarovati umělými prostředky "rozdělení práce" blahobyt.

První a hlavním podmínkou blahobytu jednotlivcův lidstva jest, by každý měl co možná nejdokonalější míru nezávislosti od svých spolulidí, jelikož opravdu "šťastným" a v tomto svém štěstí bezpečným nemůže nikdo po tak dlouho býti, dokud toto štěstí či blaženství jeho jest od něčeho dobré vůli závislým. Abych se mohl cítiti šťastným, blaženým, musím trvati na tom stavu svého míti sám ve své vlastní libovůli, neb jen v takovém pádu mohou státi na zápasnosti života co jedinec tváří v tvář jiným v vědomí rovnosti a bez vědomí podřízenosti vůči nadřízenému. Abych byl blaženým, nesmím býti vázán žádnou povinností muset pracovati pro kohosi jiného co služba, bycť za to bral v odmě u úbradu některé ze svých potřeb nezbytných, nýbrž musím býti schopn vystačovati ve všem všudy sám sobě. Teprvé tím, teprvé takovou svojí samostatností mohu nabývati vědomí, že jsem přestal býti služebníkem pána. Služebnost nemůže nikdy blažit, třeba pán službu tomuto kládil na stůl sebe tučnější jídla za privileje moci mu dávat rozkazy a pohlavky.

Jest ovšem otázku, zdali taková absolutní nezávislost jedince od jiných — a tudíž také národa od národů — jest vůbec možnou; ale nechť tomu jakkoliv, na každý pád musíme concepii, že by ji měla býti vlně cizím takové míře, která dá lidstvu možnost slediti, jelikož všechny blahobyt jednotlivcův

touže mírou musí ubývati, jakou kde taková neodvislost vzájemná mizí, a nebo naopak.

Z toho tedy vyplývá, že sluší považovati vše za celkovému blahobytu lidí i národů škodné, co kde takovou odvislost jedněch od jiných vyvolává — a kompasem nám tudíž při hledání cest z toho labyrintu musí býti zásada všemožného umenšování a záchytná taková vzájemné odvislosti.

Co pak činí vlastně člověka "odvislým", totiž služebným, tak že musí volky nevolky poslouchati něčích rozkazů? Vždy jen nějaká potřeba, jakási nezbytnost, kterou si dotýčný nevolník nemůže opatřiti sám, tak že jí musí uspokojovati toliko prostřednictvím takového svého velitele. Rozumí se ovšem samo sebou, že tu o služebnost vynucované násilím nemůže býti řeči, jelikož to náleží v obor otázek jiných.

Následovně: Čím více má kdo takových potřeb, jež sám sobě uhažovati se to není, tím je odvislejší. Protož jest chybou, ano přímo hříchem a rařinovanou podskočností, když se kde potřeby uměle vyvolávají. Avšak naše "osvěta" to systematicky činí, tak aby zchytráci mohli tu opatrati zatahovati ostatní velké masy lidstva méně rařinovaného v svou služebnost. Mluví-li misijnáři angličtí, američtí a nebo němečtí o šíření "osvěty" mezi dosud barbarské lidstvo, a provádějí-li za nimi jejich dotýčné vlády kulturácké komedie pod heslem křesťanství nebo "humanity", kdežto zatím šíří všude jeň vraždu, hrůzu a násilí... děje se to ve skutečnosti jen proto, aby tam byly vyvolány "nové trhy" pro výrobky té naší osvěty, a aby se v tomto vyvolání nových potřeb mohly uvážeti rozmanité plody naší "rozdělené práce." Vypovídání nových potřeb v onom lidstvu se neděje tedy z popudu "humanity" nebo "osvěty", nýbrž aby se ono lidstvo stávalo od toho našeho velko-průmyslnictva a velko-obchodnictva odvislým a tudy jeho otrokem. Jen toto naše velko-továrnictvo a velko-obchodnictvo může míti z podobného otročení dosud "osvětou" netknutých národů užitek — a vzrhmá-li se k němu blahobyt takového panstva, musel na každý pád všude klesati blahobyt odvislých, jelikož vzrůst slabo otrokáře musí míti vždy za následek příměrně klesání protisil jeho otroka.

Když si rozřídíme všechny potřeby lidských existencí, jež mají a nebo vůbec míti mohou, objevuje se, že jsou vlastně trojho druhu. Máme totiž potřeb, které jdou do těla, dále jiné, které jsou určeny na tlo — a konečně takové, které jsou pro ducha. Jsou-li kde mysletelné ještě nějaké potřeby jiné, jsou příliš nečetny, než aby nějak padaly na váhu. A když to ještě dáleji pozorujeme, objeví se nám, že všechny potřeby naše druhu přednějšího, totiž potřeby určené pro žaludek, musí přicházeti buď přímo nebo nepřímou z pády, z práce "barbarských" rolníků, kdežto všechny ostatní z obou zbyvajících oborů jsou — od pouhé suroviny dále — výhradně jen ovocem průmyslu. Jest to okolnost, která při rozřešování takových záhad nesmí nikdy zůstávati nepovšimnutou. Druh první těch potřeb, totiž potravinový, jest ovšem hlavním, co zatím vše ostatní jest do jisté míry jen pouhým luxem.

Avšak hle: Když jednou dosáhneme tohoto poznání, když jednou to připustíme co pravdu — již se pošineme o valný krok dále na cestě z onoho nadzáčného bludiště! Ono nám z toho totiž zeje, že dle požadavků potřeb by vlastně každý člověk na světě měl býti rolníkem, tak aby si svou nezbytnost životní mohl sám bez prostředků služeb jiných osob dobývati. Nebť což pak jest kdo dle svrchovaných zákonů božské přírody povinen jemu se o to starati? Kromě povinnosti rodičův starati se o dítky v dobách nedospělosti jejich, a kromě povinnosti dítek dospělých pracovati pak pro vetché rodiče, neukládá všemátka příroda žádné takové závazky.

Na dobývání si úživy přímo z pády by měl tudíž míti každý zcela nezadatelné právo, kdo se narodil nebo narodí. Zamožnění toho někomu, zbavení jež takové možnosti, musí býti na každý pád jímno za zločin — a jelikož se to vyskytuje bez výjimky jen tam, kde se rozrážilo osmo naše osvěta rozdělené práce, není snad hříchem když jí odsmrjí.

živly zotročovací, kteréž na jedné straně "rozdělením práce" vytvořily velko-výrobu a panství strojů, aby tím uvrhly lid strojů nemající v svou robotnost — na druhé zrovna tak horlivě se o to postaraly, aby lid ten již více zpět na půdu tak snadno nemohl a tudíž nebyl více s to jim z klěc uprchnout. Učinily totiž velkým zastupitvím svých zotročenců půdu nepřístupnou. Zde ovšem nesmí býti zapomínáno, že mezi "rolnickými" doby naš, osvětu rozdělené práce ozářené, a rolnictvím dle oněch mnoh naduváděných požadavků přírody, jest vlastně veliký rozdíl, na kterýž ovšem teprvé později budu moci poukázati.

Hledíme-li tudíž vytvořiti jakýsi obrys k sestavení plánu pro konstruktivně nějakého lepšího pořádku mezi sebou, nesmíme se při tom zpusťiti oně zásady, že všechno lidstvo patřít přirozeně na půdu co "rolnický barbar." Ono ovšem není třeba, aby se tak doslovně stalo, ale vycházeti se z takového základu musí, jelikož by každé východisko jině bylo novým bludem. Zapomenutí na takový základ by bylo novým oboččením na cesty zmatkův. Jině tenkrát, když by si každý takovým způsobem sám svoje životní potřeby uhažoval — kromě již vzpomenuté výminky práce rodičův pro dítky a dítek pro rodiče — by vládnou v lidstvu dokonalý způsob neodvislosti jedincův na vzajem. Byl by to, z krátká řečeno, ideální stupeň spravedlnosti, protože by nebyl nikdo nikomu ani pánem ani služou. V takovém pádu by si žádný Rothschild, Carnegie, Astor nebo Vanderbilt nemohl nechat služiti celými statisíc jiných při bídně odměně, aby sám mohl za všechny požívat. Neměl by nikdo nutnost je poslouchat a nebyli by tudíž žádnými "pány".

Ono nemůže býti o tom pochybováno, že lidstvo někdy na takovémto stupni "barbarským" stálo, jelikož to tak samo sebou vysvitá z přirozených okolností. Jině z takových poměrů bylo by lze říci, že každý jedinec by požíval plnou míru ovoce s:ojí práce. Zkušenosť musela ovšem záhy objevovati, že některý člen v rodině se hodí více pro honbu nebo lov, než pro orbu, že dcera některá se hodí více pro úpravu oděvů než pro úpravu pokrmů, atd. — a práce se tudíž mezi nimi dle toho "rozdělovala." Zdravý rozum nám však praví, že bylo-li při takovém rozdělení kdy třeba, museli předtí všichni buďto na lov nebo ku práci na rolích. Když kázala toho potřeba, muselo se spojovati i mnoho rodin k jedné práci společně, by obstarali společně jakousi určitou společnou potřebu a nebo odvrátiti tak některé společné nebezpečnosti. Jak medle však takováto společná nutnost zmizela, přestala také i podobná společná činnost, při čemž každý opět se vracel na vlastní svůj úkol.

Nemusíme totiž bráti za pravdu a za samozřejmost, že když dcera — na příklad — dohotovila svoje úlohy oděvářské nebo kuchářské, když vykonala svou práci domácí neob průmyslovou, svůj zbyvajících čas musela vyplňovati prací tam, kde této bylo třeba? Také její povinnosti přirozenou ve stáří dospělém totiž bylo, životi samu sebe, a konala-li kdy práci jinou, by uhradila jakousi jinou potřebu pro všechny, muselo to na každý pád býti jen dočasným, což ovšem platí o každém členu jiném téže rodiny, ano také ohledně společných prací mezirodinných a mezikmenových v lóně jednotlivých národů.

K dobývání si potraviny přímo z pády — ať jakýmkoliv způsobem — byl tudíž povinen každý, k práci však v oboru druhých dvou potřeb — jen někteří, a to sice ještě jen dotud, pokud toho žádala nutnost. Takový "pořádek" vynucovala totiž na lidstvu neuposná příroda, tak že mu nebylo lze se vyhnutí. Mám tedy za to, že ani moderní "osvěta" jej neměla rušiti a vyvolávati uměle takové poměry, při nichž lze jednému uvrhovati svůj díl povinné práce na bedra jiného a žiti z jeho možolá, ba dokonce i konfiskovati veškeré ovoce prací jeho, nebo tisícův jiných, by jim za to libovolně určoval dílec peněz. To jest proti-přirodní a tudíž zločinem. Náš "pořádek" moderní neměl nikdy opoušťiti takový zdravý základ, nýbrž měl úzkostně hleděti, aby cesta lidstva od rolní k továrná a od tvárná k rolní, byvši vždy nejen volnou, nýbrž také snadnou a lákavou,

tak aby se na obou těch stranách mohli síly pracovně dle potřeb doplňovati.

Kdo pak jest — na příklad — povinen dáti mi potravu za boty, když si těchto nikdy nežádá? Může se ovšem také namítnouti: Kdo pak jest povinen dáti mi boty za potravu, když tuto nepotřebuji? — ale jest v tom přede veliký rozdíl. Rolník totiž při odmítnutí potravin řemeslníkem může choditi bos, nebo jinak si nohy opatřiti, avšak řemeslník odmítnutí boty musí považovati na tak dlouho za práci úplně zmařenou, dokud by odkupnická nenašel, kdežto potřeba jeho životní stále pokračuje jak slunce na nebi. Jeť totiž potřeba bot zřetelnou, do jisté míry pouhým luxem, kdežto potřeba potraviny jest holou nezbytností, tak že nikdy nemůže býti v pravdě "zbytečnou." Převýroba bot nedovoluje řemeslníku zahálku nebo pohovu, kdežto "převýroba" potravin umožňuje rolníku oddech, zahálku, odpočinek čili "posviceení" a volnost nakládati veškerým časem svým dle chuti.

Zde nesmíme ovšem zapomínati, že tomu není takto za našeho "pořádku" nyníjšího, vyvinutého taktéž na základěch "osvěty rozdělené práce," kde i převýroba potraviny, znamenající jejich láci, jest pro rolníctvo naše fabriční dobou bídy. Způsob rolničení našeho vyvolal totiž v rolnictvu tak nesmírnou spotřebu výrobkův z oboru průmyslového, že jak medle mu dojdou prostředky k jich uhažování, je zcela na hromadě. Pořeba bezpečnostních strojů, smeky, úroky a celá řada "osvětou" vyvolaných nezbytností z oboru luxu jej v takovém pádu musí připravovati o klid, spánek, zdraví a blahobyt, není-li sám také "kapitalistou." Náš rolník nyníjší není již vlastně "rolníkem", nýbrž spíše továrním výrobním obilí a masa, farma pak jeho jest spíše továrnu. Běda tomu uoždžákovi, který zůstal něco dlužen za svou půdu a který musel vzíti své stroje na smeky! Ten pak už nepracuje více jen pro sebe, jak jsem to co přirozený pořádek naznačil, nýbrž pro celé houfy různých parazitů, kteří se mu na kžzi usadí.

Přirozenou úlohou rolníka totiž není, by vyráběl obilí neb jiné produkty pády co tovarník na prodej, tedy čím úsilovněji tím lépe, nýbrž aby byl živ a bezpečěn pro případy své vetchosti. Na prodej by měl míti vždy jediné to a jediné tolik, co se žádá, ne ale toho více, tak aby se tím musel ostatnímu světu i přes moc vnučovati. Nebylo-li by mu při tom náhodou možno zaopatřiti soubě výměnou dostatek oněch druhých dvou potřeb z oboru průmyslu a ducha, musel by ovšem zůstat bez nich, pokud by si sám za ně nemohl zjednati surogát; leč on by při tom zůstával předc jen "svým", předc jen v dostatku hlavních spotřeb a neodvislým, kdežto člověk průmyslný, nemající své vlastní stroje, musí za každou cenu hledati pána, aby uhájl v těle život. Je otrokem onoho, jehož prostřednictvím takovou "obživu" dostává. A nastane-li kde zaražená prodejte takových tovarů, ať z příčiny té či oné, nezbyvá mu žádné cesty, aby se spasil před bídou.

Dle biblického líčení původu člověka byl tento postaven do "ráje", v kterém mu nebylo třeba žádné práce a kde mohl toliko požívat. Však on zblběil a za trest byl vyhnán z ráje toho, by si úživy svou dobýval pracně "v potu tváří" motykou. Zdá se mi to vždy správnějším a rozumnějším pojmem než ono evangelium nových Mojišů "osvěty rozdělené práce," dle něhož se "práce" velebí co účel, jemuž dělání balamutí skládáji ódy na počest. "Práce" jest dle bible i dle zdravého rozumu jen nemilou povinností, a protož se jí tak každý hledí co nejvíce zbaviti — třeba jí při tom i násilím musel vrhati i na bedra jiných. V tom to vězí a hlavně to jest ve skutečnosti základem naší "osvěty rozdělené práce" a "pařentů."

Dle přirozenosti věci — jak jsem již dříve uvedl — má každý zrozený syn matky za joby svých síl dospělých tolik "pracovati" nad spotřebu vlastní, by zplatil dluh rodičům a sobě k obeluze zavázal své dítky. On ale tedy musí nevyhnutelně mít k takové práci nezodolnou přiležitost. Když jí nemá, upadá by nejenom sám v bídu, nýbrž strhal by v tuto se sebou i svoje vetché rodiče i svoje nedospělé dítky. Protož se

táži: Kde pak a čím pak nám co lidstvu zaručuje tato naše velebedná "osvěta rozdělené práce" takovou možnost dobývání pouze existenciálního minima? Ona nám nejenom takové žádné záruky neposkytuje, nýbrž zcela na opak je dalším postupem "dělení práce" a strojové výroby ruší a odklízí! Jest tedy rušitelkou řádu přirozeného na prospěch nespravedlivých řádů umělých, při kterýchž vždy nové a nové miliony lidských bytostí pozbyvá onu svou samostatnost. Ohromné miliony lidí tak klesá vždy více a více v zoufalou bídu, by jen jakási malá hrstka si hromaditi mohla vše to hromaditi, oč druží jsou připravováni. To je duchem té naší tak zvané "osvěty!"

Jistý mudrc amerických za dob Washingtonových se vyslovil, že skutečným dobrodincem člověčenstva jest jedině ten, kdo způsobuje, aby na rostliništi jednoho dosavadního klasu obilí vyrůstaly klasly dva — a já tedy zase pravím zcela v tom samém smyslu, že největším škůdcem člověčenstva je ten, kdo způsobuje, aby z desíti přirozených přiležitostí k existenciální obživě lidí se stala pouze jedna, protože se tím zpřetrhává a zvrací násilně božský pořádek přírody. Dle mých názorů není totiž dobrodiním lidstvu, když se někde cestou stroje vyrobí denně 100 párů bot při obsluze pouhých desíti osob, co zatím dříve osoba jedna jich mohla vyrobiti pouze jediný pár, nýbrž naopak v tom spadáví zlo, jelikož oněch zmizelých 99 přiležitostí k podobnému pracovnímu právu přírody se svezlo na libovůli pouze jedinému majiteli dotýčného stroje. Výrobník takový — ať jednotlivec nebo korporace — má totiž zcela v své moci, aby požival vše, co oněch 99 na možnostech úživy ztratili.

Kdyby bylo pravdou, co se nám v zájmu takových velko-průmyslníků, velko-finančníků a velkokramářů úsilně hlásává, musely by masy obyčejných smrtelníků bez blahovůle "kapitálu" taktka zemřiti hladu; neboť možnost výdělků úživných závisí prý jediné od ruchu průmyslového — a tento nemůže prý zase jinak vynikati, než když "kapitál" má důvěru a dobrou vůli, aby ta koleba průmyslu roztocil. Čím pak jest tu tedy vlastně onen lid na práci takovou odkázán, když ne otrokem a pouhým žebrákem před milostí toho "kapitálu"? Ale hleďme: Kdyby nebyla "osvěta" rozdělila práci, nebyla by se mohla vyvinouti taková centralizace výroby pomocí strojů, nýbrž byla by se udržela drobná řemesla po všech krajích dle místních potřeb a okolností. Nebyl by tudíž vznikl žádný všem-houcí "kapitál" a lid ten by od něho nezávisel.

Mé mínění však jest, že není vlastně třeba, aby lidstvo takovým způsobem leželo před "kapitálem" na břise. Kdyby dnes neb zitra celý ten "kapitál" vzal čert, lidstvo by předc nemuselo zahynouti, nýbrž právě naopak by tím získalo a sebe osvobodilo. Ono jest třeba toliko se navráťiti na tu samou cestu, již lidstvo při rozřešení své nynější tak zvané "osvěty rozdělené práce" opouštilo — a onine otrokáři kapitalističtí by si mohli lehnutí na své žoky k věčnému spánku, protože by jim nebyly nic platny. Bez "rozdělené práce" by nebyl žádný Rothschild "pánem světa", protože by nebylo žádné skoncentrované výroby. Lidstvo by tím však nemuselo postrádati ani jedinké z těch potřeb, které mu nyní při jeho civilizaci povstaly, nýbrž rozdíl by záležel jediné v tom, že by se výroba takových předmetů spravedlivěji rozdělila. Každý by pracoval více sám pro sebe a méně pro jiného, čímž by na každý pád vyzískával na samostatnosti a blahobytu. Na místo klesání mravnosti a ušlechtilosti v továrnách, rostla by ušlechťující práce domácí a malého řemeslnictva.

Nebyl snad starý kolovrat lepší školou krásy, ušlechtilosti a poesie celý národ, než jest nyní některákoliv velko-židovská přádelna? Lidstvo musí přestat samo uznávati a věřiti, že mu jest "kapitál" právě tak nezbytně třeba, jako potravu do žaludku; neb "kapitalisté" by museli býti hotovými bízány a nebo pravými bohý dobrot; kdyby se vzdali dobrovolně svých výhod a přestali toho klamu svých spolulidí zneužívat k svému prospěchu!

Upíný seznam knih k dostání zdarma v knihkupectví Pokroku Západu.

H. Gifford M. D. - Geo. Bicknell M. D.
zkoušení lékařů všech chorob
ZRAKU a SLUCHU
TEL. 739-1 1404 Farnam ul.
OMAHA, NEBR

Dr. Galbraith & Lord
prováděl prakti ranhojškou
a léčí ženské nemoci
OFFICE: v Paxton Block, na rohu 16. a
Farnam ul., Omaha, Neb.

Dr. L. H. SIXTA,
český lékař.
SCHUYLER, NEBR.
Pisárna v Hollmanově bloku.
V druhém poschodí.

Dr. E. Holovtchiner
český lékař.
Office na rohu 15. a Howard ul. Sher
ly's Block, č. dveří 210.
Telefon 1438.

Chas. Kaufman,
pojišťující jednatel
a veřejný notář...
Zastupuje nejlepší pojišťující společnost
pro prodávání a kupuje majetek nemovitý, vydává
nepříkladní listky z Evropy a do Evropy atd.

Krug's kabinet ležáků
Jest to nejlepší pivo
pro domácnost a pro společenské
pobostění. Vyrábí
Fred. Krug Brewing Co.,
1007 Jackson St.
Telefon 480.

Předplácujte na Knihovnu Amer-
rickou pouze \$1.00 ročně.
Monarch...
"BIČYKLY"
nejlepší na světě za
\$35 až \$60..
na mírné splátky
u klenotníka
A. B. HUBERMAN,
na 136 a Douglas ul.

PIERCE & HOTEL
Český Hotel
a příští domov věřících Čechů do
Omahy zřevitářích.
1820 Pierce ul., mezi 13. a 14. ulicí
-V ČESKÉ PRAZE-
Novomodné zařízení a vřim pobodíim
opatřeny - Česká kuchyň.

Český hostinec a restaurant
...na výstavišti...
Návštěvníkům výstavy odporu
čují svojí skvostně zařízený český
hostinec a restauraci...
"PRAHU",
vedle Streets of Cairo.
Karel H. Stiller.

Pijete dobré pivo?
Jestli ano, zajděte
si na sklenici
výtečného st. louiského
ležáku k majiteli
Národní Síně

J. Havlíčkovi
na rohu 13. a Willam ul.
Mimo výtečného ležáku, nale-
zete u něj vždy hojnou zásobu li-
hovin, Korbelova vína, jemných
doutníků atd.
Při ruce dobré sůlce.
Každého a účtou své,
Josef Havlíček.